Mariken en Moenen analyseren met de literaire gereedschapskist

	Mariken	**Echte mannen**	**Hine**
Wanneer ontmoeten ze elkaar? Welk moment in het leven van het hoofdpersonage? (In alle drie de gevallen op een kruispunt in het leven van het hoofdpersonage)	moment van wanhoop/na uitschelden door tante / na eerste (?) soloreisje naar de stad met slechte afloop	Op het moment van de overgang basisschool-middelbare school, onzekerheid, zelf naar school fietsen, eerste zelfstandigheid	alleen en gewond in het bos na een aanvaring met wild zwijn / na de dood van haar moeder
Waar ontmoeten ze elkaar? (in alle drie de gevallen in de wildernis/buiten de stad/in een tussenruimte)	Mariken schuilt onder een haag buiten de stad	Op een parkeerplaats in de buurt van de middelbare school van Maria	In het bos / in de wildernis
Hoe ziet 'het duivelspersonage' eruit?	Een van zijn ogen mist, het is 'uitgezworen'.	Hij ziet er 'best wel eng uit' maar dat maakt hem interessant / babyblauwe badstoffen pak, grote zilveren ketting, diamanten hanger, oorbellen, ringen.	'Zijn ogen waren zo groot dat ik er van schrok. Het leek alsof er twee papieren cirkels op zijn gezicht lagen.' Zijn gezicht was 'glad en vlekkeloos', zijn haar 'doorzichtig'. 'Is dit wel een mens?' Vraagt ze zich af.
Wat zegt hij tegen 'Mariken'?	Mooi meisje, ik sta je niet naar het leven, ik zal je geen verdriet of kwaad doen	Je hoeft niet bang voor me te zijn hoor, ik doe je niks.	Wees maar niet bang.
Heeft 'Mariken' zelf iets in te	Ja: Mariken wil mee met	Nee.	Nee.

brengen? Wat willen de meisjes zelf?	Moenen in ruil voor kennis van de zeven vrije kunsten en de zwarte magie.		
Waarom gaat ze met hem mee?	Omdat ze wanhopig is en geen andere optie ziet / omdat hij haar wens om kennis op te doen inwilligt.	Maria is 'hartstikke onzeker,' zenuwachtig over de overstap naar de middelbare school en de jongen geeft haar op dat moment aandacht.	Omdat ze wanhopig is, ze is gewond en alleen in een gevaarlijk bos. Ze wil opgetild worden en naar huis gebracht.

IV.

De duivel, die altijd zijn strikken en netten uitzet in zijn hunkering de zielen te verdoemen, hoorde deze woorden en zei tot zichzelf:

Die woorden doen mij haar zieltje winnen!
Ik heb me vermomd, om te beginnen,
en wel als mens. God wil dit gedogen.
Heel keurig, al mis ik één van m'n ogen:
dat is er, zo lijkt het, uitgezworen.
Wij geesten hebben de macht verloren
ons te vervolmaken door tovenarij.
Eén gebrek is er altijd wel bij,
aan het hoofd of aan handen of voeten.
Ik zal mijn stem wat aanpassen moeten
en dan zo fraai moeten redeneren
dat mijn liefje zich niet van me af zal keren:
je moet vrouwen zacht aanpakken, in het begin.
Mooi meisje, waar zit je zo over in?
Deed er iemand iets tegen je zin,
zonder reden of recht?
Ik zal je wreken als je 't me zegt.
Jij lijkt me oprecht en daarom schik ik
tot troost bij je aan.

MARIEKE

Help God, wat schrik ik!
Mijn verstand lijkt me ontnomen
nu ik die meneer ben tegengekomen.
Help! Ik zit van angst te beven.

DUIVEL

Mooi meisje, ik sta je niet naar het leven;
ik zal je geen verdriet of kwaad doen,
maar ik garandeer: wil je naar mijn raad doen,
met mij meegaan en me vertrouwen,
ik maak je de vrouw onder de vrouwen,
want boven alles wat leeft heb ik jou bemind.

MARIEKE

Vriend, de stemming waarin je me vindt,
is zo verward, zo ongeduldig
om scheldwoorden die ik onschuldig
moest verduren: het is me om 't even
of ik me aan de duivel zal geven
of aan God. Wat maakt het nog uit.

DUIVEL

Bij Lucifer, een gemakkelijke buit.
Zij is zo totaal in verwarring,
in haar wanhoop in zo'n totale verstarring,
dat ze me hoop geeft. Waag ik het gauw,
dan win ik. Mooi meisje, nu vraag ik het jou:
ben je bereid om toe te happen?

MARIEKE

Wie ben je, vriend?

DUIVEL

Professor in wetenschappen.
Alles lukt me, wat ik ook probeer.

MARIEKE

Het maakt me niet uit met wie ik verkeer,
met de verdorvene of de volmaakte.

DUIVEL

Als je mij tot de jouwe maakte,
ik zou je de zeven vakken leren
tot in de puntjes: retoriek, musiceren,
logica, grammatica en geometrie,
rekenkunde en alchemie,
wetenschappen die men altijd eerde.
Geen aardse vrouw was ooit zo'n geleerde
als jij zult worden.

MARIEKE

Je bent dus een kundig man.
Maar wie ben je dan?

DUIVEL

Dat gaat je niks an.
De waarheid weten, dat hoef je niet.
Ik ben het zachtmoedigste boefje niet,
maar voor jou ben ik goed, jou heb ik hoog.

MARIEKE

Hoe heet je, vriend?

DUIVEL

Moenen met het ene oog.
Ik heb vrienden in alle hoeken en gaten.

MARIEKE

De duivel ben je, uit de hel losgelaten.

DUIVEL

Jou heb ik hoog. Jouw beschermer ben ik.

MARIEKE

Ik heb voor jou geen angst, vrees of schrik;
al kwam Lucifer zelf uit het helse geweld,
dan nog vreesde ik niet. Zo is 't met me gesteld.
Alle angst is me ontnomen.

DUIVEL

Mooi meisje, om terzake te komen:
als je meegaat en mij vertrouwen wilt
schenken,
geef ik je al wat je kunt bedenken,
en zal ik mijn kennis, als gezegd, met je delen.
Aan geld of bezit of aan juwelen
zal het je niet ontbreken bij mij.

MARIEKE

Mooi gezegd, maar onthou daarbij:
voordat wij tweeën in liefde verkeren,
moet jij me de wetenschappen leren,
alle zeven. Want daarin geloof ik.
Leer je mij dat alles?

DUIVEL

Dat beloof ik!
Alles wat wetenswaardig is.

MARIEKE

Zwarte kunst is een kunst die heel aardig is.
Mijn oom is daar allang in op zoek
en doet soms een wonder. Hij heeft een boek
dat hem nooit in de steek laat in dat soort zaken.
Hij kan de duivel zo nederig maken
dat die door het oog van een stopnaald gaat.
Leer mij die kunst ook.

DUIVEL

Och, blank gelaat,
al wat ik kan op mijn gebied
leer ik je graag, maar de zwarte kunst niet,
die beheers ik niet, er zit zoveel aan vast

Bron: literairecanonindeklas.be/voorleestekst *Mariken van Nieumeghen*, bewerking Willem Wilmink.